

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

KONTUZ

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

KONTUZ – albo KONTUZA – to słowo, które powinni rozpoznać miłośnicy „Pana Tadeusza”. Przypomnijmy tajemnicze zdanie: „Kto zrozumie nieznanne już za naszych czasów | Te półmiski kontuzów, arkasów, blemasów”. KONTUZ, zwany również KONTUZĄ, to słowo o proveniencji łacińskiej, przy czym skojarzenia z KONTUZJĄ są całkowicie na miejscu: KONTUZJA – z łac. contusio – to ‘uszkodzenie ciała wskutek stłuczenia’, KONTUZ – z łac. contusum ‘uderzenie’ lub contusus ‘stłuczony, zmiażdżony’ – to albo „wyciśniony sok z mięsa w moździerz tłuczonego” [SJP L], albo rodzaj zupy, ‘wywar z włoszczyzny i mięsa połączony z samym mięsem przetartym przez sito’ [SJP Dor]. W każdym razie, by zrobić pożywny KONTUZ lub KONTUZĘ, należało posiekać surowe mięso, a następnie utłuc je w moździerz, tak by stało się papką (maszynka do mielenia mięsa to dopiero XIX-wieczny wynalazek). Z tak przetworzonego mięsa można było przyrządzić gorącą potrawę, która miała przysparzać siły i przywracać zdrowie.